

Nybro kommun
kommun@nybro.se

Rektorn vid Alsterbro skola 7–9
goran.eliasson@nybro.se

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn i Alsterbro skola 7–9
i Nybro kommun

Tillsyn i Alsterbro skola 7–9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nybro kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Alsterbro skola 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 11 oktober 2012.

Fakta om skolan

Alsterbro skola ligger i samhället Alsterbro cirka tre mil norr om Nybro tätort. Skolan är indelad i två skolenheter, en enhet med förskoleklass och årskurs 1-6 och en enhet med årskurserna 7–9. Skolenheterna har varsin rektor. Detta beslut omfattar Alsterbro skola 7–9.

På skolenheten går 37 elever, en klass i varje årskurs. Två dagar i veckan har eleverna i årskurserna 8 och 9 undervisning på Paradisskolan 7–9 inne i Nybro tätort. De flesta elever har gått sina första skolår på Alsterbro skola F–6 eller på Bäckebo skola. De sex lärarna bildar ett arbetslag med en samordnare. Skolenheten leds av en rektor som även är rektor för Paradisskolan 4–6. Rektorn har dessutom ett uppdrag som skolledar-resurs på Paradisskolan 7–9.

Skolinspektionen har tagit del av nationell statistik och skolans egna uppgifter som visar elevernas kunskapsresultat i årskurs 9. De tre senaste åren har alla elever, med något enstaka undantag, nått målen i alla ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet på 235,8 (nationell statistik år 2011) visar att eleverna också når de högre betygen.

Helhetsbedömning

Alsterbro skola 7–9 är en liten skolenhet med endast tre mindre klasser. Lärare och elever har en nära kontakt där varje elev uppmärksammas och får det stöd som hon eller han behöver. Skolenheten genomför också olika aktiviteter och temaarbeten som ökar sammanhållning, trivsel och trygghet.

Nära sammanhållning i lärarkollegiet, flexibilitet när det gäller att använda resurser för att stödja elever samt ovan nämnda aktiviteter och temaarbeten bidrar enligt lärarna till de goda kunskapsresultaten som eleverna når på skolan. Lärarna beskriver också ett gemensamt förhållningssätt där positiv respons och bemötande ska genomsyra verksamheten, vilket leder till att eleverna tror på sin förmåga att lyckas.

Rektorn måste emellertid se till att de åtgärdsprogram som utarbetas beslutas och är utformade enligt författningarnas krav. Det är viktigt eftersom ett åtgärdsprogram syftar till att säkerställa att en elevs behov av särskilt stöd tillgodoses.

Lärarna arbetar i olika forum – inom skolan och med andra skolor – för att skapa förutsättningar för en rättssäker och likvärdig bedömning och betygsättning. Skolan behöver dock utveckla arbetet med skriftliga individuella utvecklingsplaner, så att samtliga omdömen håller god kvalitet och ger elever och föräldrar information om elevens kunskapsutveckling i de ämnen som eleven har undervisning i.

Lärarna är aktiva och drivande i arbetet med att utveckla skolans verksamhet. Utvecklingsarbetet skulle dock vinna på att dokumenteras mer systematiskt. Det finns också utrymme för rektorn att bli mer tydlig och aktiv i sitt pedagogiska ledarskap, vilket skulle bidra till att ytterligare stärka skolans kvalitetsarbete.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nybro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att det av åtgärdsprogrammet framgår hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Säkerställa att beslut om åtgärdsprogram fattas i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att det i dessa fall ska utarbetas ett åtgärdsprogram. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet har en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara en hjälp för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Det är samtidigt en skriftlig bekräftelse på de stödåtgärder som ska vidtas och bidrar till att ge en överblick.

Vidare framgår av skollagen att åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn kan överlåta denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Åtgärdsprogrammet är det formella beslutet och det är detta som ska skrivas under av behörig beslutsfattare samt innehålla en tydlig information om möjligheten att överklaga beslutet.

På Alsterbro skola 7–9 utarbetas åtgärdsprogram för de elever som ska ges särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram som utarbetats. Åtgärdsprogrammen är inte utformade som beslut, exempelvis är de inte underskrivna av beslutsfattaren. I samtliga åtgärdsprogram finns inte heller information om att beslutet kan överklagas. Den besvärshänvisning som finns i ett av åtgärdsprogrammen saknar information om att ett eventuellt överklagande ska skickas till den som har fattat beslutet inom tre veckor från den dag som vårdnadshavaren och eleven får del av beslutet. I åtgärdsprogrammen saknas också information om hur åtgärderna ska följas

upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogrammet fattas.

Sammantaget måste rektorn se till att åtgärdsprogrammen utformas som beslut. Det ska tydligt framgå att dessa kan överklagas samt till vem och inom vilken tid överklagandet kan skickas. Av åtgärdsprogrammen ska även framgå hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

28 kap. 16 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att skriftliga bedömningar innehåller en bedömning av elevens kunskapsutveckling i det ämne eleven inte nått de mål som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret.
- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne eleven får undervisning i.
- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner sammanfattar konkret vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Skriftlig bedömning

Av skollagen framgår att i fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren. Motsvarande bestämmelse fanns till och med läsåret 2011/2012 i 1994 års grundskoleförordning.

Motiv för bestämmelsen om den skriftliga bedömningen ges i regeringens utvecklingsplan (Skr. 2001/02:188). Här anges att ett sådant dokument styrker den arbetsinsats som eleven har gjort och de kunskaper som eleven har, vilket är betydelsefullt för självkänsla och självbild. Den skriftliga bedömningen beskriver elevens studieutveckling, innehåller information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden samt redovisar vilka stödåtgärder som satts in. Det blir också en viktig information för mottagande personal i gymnasieskolan, så att eleven så snart som möjligt kan få det kompletterande stöd som behövs för att nå minst godkänt.

Skolinspektionen har tagit del av en skriftlig bedömning som utfärdats på Alsterbro skola 7–9 våren 2011. Här beskrivs inte tydligt elevens kunskapsutveckling, till exempel framgår inte vilka mål eleven nått. Rektorn måste därför säkerställa att samtliga skriftliga bedömningar som utfärdas uppfyller författningarnas krav.

Skriftlig individuell utvecklingsplan

Skriftliga individuella utvecklingsplaner utgör en del i skolans fortlöpande arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av Skolverkets allmänna råd "Utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen" (SKOLFS 2012:16), och kommentarer till dessa, framgår att skriftliga individuella utvecklingsplaner konkret bör beskriva vilka insatser som skolan ska göra, och vad eleven och vårdnadshavaren kan göra, för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Omdömena ska inte innehålla beskrivningar eller värderingar av elevens personliga egenskaper. Vidare framgår att lärare inte bör använda den nationella betygsskalan i utvecklingsplanen.

Lärarna på Alsterbro skola 7–9 genomför utvecklingssamtal varje termin och i samband med dessa utarbetas skriftliga individuella utvecklingsplaner för eleverna. Skolinspektionen har tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner upprättade under vårterminen 2012.

Kvaliteten varierar i de omdömen som lärarna skrivit. I vissa ämnen ger omdömena god information om elevens kunskapsutveckling. Andra omdömen saknar koppling till kunskapskraven. Istället beskrivs och bedöms i vissa fall elevens intresse, attityd och aktivitet. I några fall hänvisas till betygsbeteckningarna A–E, utan kompletterande information. Det framgår dessutom inte alltid konkret och tydligt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Sammantaget måste rektorn se till att skriftliga individuella utvecklingsplaner utarbetas enligt författningarnas krav, så att dessa kan vara ett verktyg för att synliggöra elevens kunskapsutveckling och utvecklingsmöjligheter för elev och vårdnadshavare.

Författning

10 kap. 13 och 22 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Nybro kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Säkerställa att skolans plan mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för hur de planerade åtgärderna från förra året har genomförts.
- Säkerställa att skolans plan mot kränkande behandling innehåller rutiner för personalens och rektorns anmälningsskyldighet.

Motivering

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever har en trygg skolmiljö. Som en del i detta arbete framgår av skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Vidare framgår av skollagen att all personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla till huvudmannen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår bland annat att för att kunna bedriva ett systematiskt arbete mot kränkande behandling är det lämpligt att de rutiner som behövs finns samlade i planen.

Alsterbro skola 7–9 vidtar olika åtgärder för att motverka och förebygga kränkande behandling. Utifrån en kartläggning av verksamhetens behov upprättas en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen motsvarar till stora delar författningarnas krav. I planen saknas dock en redogörelse för hur föregående läsårs planerade åtgärder har genomförts. Det finns heller inte, i planen eller någon annanstans, angivet vilka rutiner som gäller för personalens och rektorns anmälningsskyldighet om de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Samtliga är dock väl medvetna om sin skyldighet att anmäla till rektorn respektive huvudmannen, och gör också detta.

Rektorn behöver se till att planen innehåller en redogörelse från föregående läsårs åtgärder, så att den till fullo motsvarar författningarnas krav. Rektorn ska också säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för personalens och rektorns anmälningsskyldighet.

Eftersom Alsterbro skola 7–9 bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling bedömer Skolinspektionen bristerna i planen som mindre allvarlig. Nybro kommun förutsätts åtgärda bristerna och någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Sofia Lindstrand.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Josefin Brüde Sundin
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).